

Naturskyddsföreningen

Uppsala län

Uppsala läns natur- och miljösituation 2015

Övergripande mål 2015

Inledning

Detta dokument är framtaget av Uppsala länsförbund med stöd från föreningsavdelningen på rikskansliet. Arbetet med dokumentet ingår i programmet "Starkare länsförbund inom Naturskyddsföreningen". Dokumentet har uppdaterats av länsförbundets styrelse och ursprungligen skrivits av länsförbundets ordförande och kanslisamordnare.

Till grund för dokumentet har legat en workshop med länsförbundets styrelse hösten 2010 samt befintlig dokumentation som t ex verksamhetsberättelse.

Dokumentet har uppdaterats 2015.

Föreningens förutsättningar

Naturskyddsföreningen är en ideell och partipolitiskt obunden miljöorganisation. Föreningen har ca 221 000 medlemmar och finns i lokalföreningar/kretsar och länsförbund över hela landet. Kärleken till naturen är vår drivkraft.

Vi sprider kunskap, kartlägger miljöhot och försöker hitta konstruktiva lösningar på problemen. Ju fler vi är, desto större kraft har vi att förändra samhällsutvecklingen till det bättre. Vi arbetar med att påverka politiker och myndigheter såväl nationellt som internationellt.

Klimat, hav, skog, miljögifter och jordbruk är våra viktigaste arbetsområden. Vi står dessutom bakom världens tuffaste miljömärkning, Bra Miljöval. Den är en del i vårt arbete med att utveckla bra verktyg för miljömedvetna konsumentval.

Länsförbundens organisation och medlemmar

Naturskyddsföreningen stöder att medlemmarna bildar regionala länsförbund med län eller regioner som utgångspunkt för den geografiska indelningen. Medlemmar i ett länsförbund är de Naturskyddsföreningsmedlemmar som är bosatta inom länsförbundets verksamhetsområde. En medlem kan dock själv välja att tillhöra ett annat länsförbund. Juridiska personer som är medlemmar i föreningen tillhör det länsförbund inom vars verksamhetsområde de har sitt säte.

I Naturskyddsföreningens stadgar står att ett länsförbund ska:

- ha en verksamhet som regionalt verkar för Naturskyddsföreningens syften och följa dess stadgar¹,
- stödja och utveckla kretsverksamheten, inventera det regionala utbildningsbehovet och erbjuda utbildning, samt
- samordna kretsarna i det regionala natur- och miljövårdsarbetet.

---

¹

Naturskyddsföreningens skall enligt stadgarna:
verka för att hos människor väcka och underhålla känslan för naturen och dess värden,
verka för att människans samhälle och verksamhet anpassas efter naturens förutsättningar,
väcka opinion och påverka beslut rörande naturskydd och miljövård samt verka för skydd och
vård av värdefull natur, bland annat genom markförvärv eller på annat sätt,
bedriva aktiv föreningsverksamhet över hela landet, bedriva egen informations- och
bildningsverksamhet, bland annat genom utgivande av en medlemstidskrift,
verka för fördjupad undervisning om livets villkor på jorden såväl vid skolor som i det fria
folkbildningsarbetet, söka samarbete med andra organisationer och stimulera till internationella
insatser inom sitt verksamhetsfält.

Översikt för Uppsala län

I detta kapitel presenteras en översikt över läget i Uppsala län kring aktuella miljöproblem, hot mot naturvärden, Naturskyddsföreningens nuvarande verksamhet i länsförbund och kretsar samt en genomgång av andra viktiga aktörer inom våra verksamhetsområden.

Om länet

Uppsala län är ett av Sveriges snabbast växande län. Tillsammans med Stockholm och Mälardalen utgör länet landets största arbetsmarknad med en tredjedel av den svenska befolkningen.

Uppsala läns befolkning har ökat stadigt de senaste åren och den 31/12 2014 var invånarantalet enligt SCB cirka 348 000 personer. Länets yta är 7037 kvadratkilometer. I länet finns 8 kommuner det är Älvkarleby, Tierp, Östhammar, Heby, Uppsala, Knivsta, Enköping och Håbo.

Miljö/Natursituation

- Skog: Den tätortsnära skogen är hotad. Det finns behov att bevara den. Genom att skriva insändare och debattartiklar och därigenom visa på behovet kan vi förmå politiker och markägare att bevara den. Det finns ett antal möjliga områden i länet där vitryggig hackspett kan trivas. Vi hjälper till att inventera.
- Jordbruk och livsmedelstrygghet: Vi är med i mat- och jordbruksnätverket. På det sättet och genom andra kanaler kan vi medverka till att det blir möjligt att köpa mer lokalproducerad mat och påverka konsumenter att välja ekologiskt och närproducerat.
- Klimatförändringar: Klimatförändringar kan orsaka höjning av vattenståndet, och förändringar i vädret.
- Miljögifter i samhälle och natur: Vi stödjer de lokala Handla miljövänligt - grupperna genom att det finns en regionalt ansvarig.
- Inom länet speciella områden: Forsmarks kärnkraftverk ligger i Östhammars kommun. Vi är medlemmar i MKG (miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning) som granskar kärnavfallsfrågan. Vi är medlemmar i Mälarens vattenvårdsförbund
- Länet ligger nära till Stockholm. Uppsala är landets fjärde största stad. Vi har två motorvägar genom länet. Detta medför att det är ett stort bebyggelsetryck och att bland annat åkermark och stränderna är hotade. Vi agerar i detaljplaneprocesser och yttrar oss och överklagar om det behövs.
- Länet har en stor lodjursstam som vi vill bevara och är transitområde för varg. I länets nordöstra del finns ett område som utpekats som lämpligt för utplantering av varg. Där fanns 2014 ett vargrevir.

Aktörer i länet/kommunerna med anknytning till vår verksamhet

Biotopia, Ekologiska lantbrukarna, Friluftsförbundet, Klimataktion, Kommunerna i länet, Ornitologerna, Fältbiologerna, Svenska kyrkan, Upplandsstiftelsen, Uppsalas båda universitet, länsstyrelsen med flera. Vi samarbetar med flera av dessa i speciella frågor och aktiviteter. Vi samarbetar med Studieförbundet.

Länsförbundet

Totalt antal kretsar i länet: 7 stycken. Tyvärr saknas en krets i Knivsta kommun.

Totalt antal medlemmar i länet 2014-12-31 var 10686

Verksamhet idag:

Styrelsen består av ordförande, vice ordförande, kassör och 4 övriga ledamöter.

Könsfördelningen: 3 kvinnor och 4 män, åldersfördelningen är 3 mellan 30 och 55, övriga över 60. Vi har 3 arbetsgrupper, rovdjursgruppen, transportgruppen och en grupp som sammanställer programbladet i Upplands natur. Dessa verkar direkt från länsförbundet. De övriga som finns är knutna till kretsarna, även om vissa arbetar länsövergripande.

Sedan 2015-01-14 har länsförbundet tillsammans med länsförbunden i Sörmland och Västmanland en verksamhetsutvecklare anställd.

Relevant dokumentation

Länsförbundet har antagit en Rovdjurspolicy (09-09-14). Vi har en rutin för arkivering och en rutin för kontakter med media. Vi har en handlingsplan för medlemsvärvning.

Kretsarnas verksamhet idag i Uppsala län

Alla 7 kretsar har fungerande styrelser och inplanerade aktiviteter.

Nedan presenteras varje krets kort för sig.

Naturskyddsföreningen Uppsala

Uppsalakretsen har 7910 medlemmar (2014-12-31).

Kretsen har flera arbetsgrupper: Skog, Klimat, Handla miljövänligt, Hållbart Uppsala, Kemikalier. Styrelsen har 13 medlemmar, varav 6 är suppleanter. Antal aktiva är ca 30 personer.

Enköpings Naturskyddsförening

Enköpingskretsen har 846 medlemmar (2014-12-31).

Det finns en arbetsgrupp, en Handla miljövänligtgrupp, en floragrupp som med Gunnar Eriksson som guide gör lärdomsberikande och trivsamma utflykter. Det är cirka 20 aktiva medlemmar i floragruppen samt i styrelsen.

Naturskyddsföreningen Heby

205 personer är medlemmar i Hebykretsen (2014-12-31).

Kretsen har inga arbetsgrupper. Antal aktiva är 7 personer (styrelsen + webbansvarig) som jobbar med styrelsearbete, programplanering och genomförande av programaktiviteter m.m.

Håbo Naturskyddsförening

Håbokretsen har 406 medlemmar (2014-12-31).

Håbokretsen har 3 arbetsgrupper. Handla Miljövänligt-gruppen, Floragruppen och Omställning Håbo (nätverk av personer både med och utan anknytning till Naturskyddsföreningen). Förutom styrelsen finns experter inom områdena klimat, samhällsplanering och strandskydd/vattenfrågor. Antalet aktiva medlemmar utanför styrelsen uppskattas till ca 10 personer. 5 av dessa är knutna till Handla Miljövänligt-gruppen.

Naturskyddsföreningen Tierp

Tierpskretsen har 508 medlemmar (2014-12-31).

Tierpskretsen har inga arbetsgrupper. Antal aktiva är delar av styrelsen totalt 5 personer. Man arbetar skogsfrågor, botanik och kustfrågor; rovdjursfrågor, miljölagstiftning, jordbruksfrågor, fjärilar och insekter.

Naturskyddsföreningen Älvkarleby

Älvkarlebykretsen har 319 medlemmar (2014-12-31).

Kretsen har inga arbetsgrupper.

Det finns 8 aktiva totalt. 7 kommer på styrelsemötena och deltar därmed i diskussioner om hur vi skall agera i olika frågor. 3 är aktiva med guidade utflykter, 1 aktiv i rovdjursfrågor, 3 aktiva i skogsskyddsfrågor, 4 aktiva med slåtter och röjningar och/eller med att lobba för mer hävd, 1 har samarbete med SMU-scouters och gör aktiviteter för dom ett par gånger om året, 2 har visst engagemang i klimatfrågor, 5 är mycket ute i naturen i kommunen och letar skyddsvärda objekt.

Naturskyddsföreningen Östhammar

Östhammarskretsen har 492 medlemmar (2014-12-31).

Kretsen har en skogsgrupp samt arbetar med remisser, yttranden/överklaganden och deltar i samrådsprocesser angående slutförvarsfrågan. Det är 6 stycken aktiva som jobbar med styrelsearbete och aktiviteter.

Här nedan syns en översikt av olika aktiviteter som sker i de olika kretsarna.

Typ av aktivitet	Enköping	Heby	Håbo	Tierp	Uppsala	Älvkarleby	Östhammar
Utflykter/Exkursioner/ Vandringar	X	X	X	X	X	X	X
Närnaturlidningar	X		X		X		
Natursnokar				X	X		
Flora, ängs- och slätter- verksamhet	X	X	X		X	X	
Naturnatten	X						
Miljövänliga veckan	X		X	X	X		
Konsumtions- aktiviteter	X		X		X		
Butiksinventeringar	X		X		X	X	X
Föredrag/föreläsningar	X	X	X	X	X	X	X
Studiecirklar					X		
Klimat- och energiaktiviteter	X		X		X	X	X
Trafikfrågor					X		
Skogsgrupp				X	X	X	X
Remisser/Yttranden/ Överklaganden	X	X	X	X	X	X	X
Deltar i samrådsprocesser			X	X		X	X

Utbildningsbehov inom länsförbundet Uppsala län och dess kretsar

De aktiva har uttalat att man behöver mer kunskap inom följande områden:

- Skog – vad är skyddsvärd/arter?
- Rovdjur
- Mediavana
- Opinionsbildning
- Utbilda rekrytera fler ledare inom naturskyddsföreningen. föreningsutveckling

Ekonomi och finansiering

Länsförbundets intäkter är medlemsintäkter(återbäring) och projektbidrag det regionala kansliet.

– *Externa bidrag; sponsring/fundraising.*

– *Möjliga finansieringskällor inom natur och miljö i länet*
Upplandsstiftelsen, Leader med flera.

Kommunikation

Länsförbundet kommunicerar internt och externt genom Upplands Natur (länsförbundets tidning + programblad) och genom vår hemsida. Upplands Natur sprids även till olika föreningar, bibliotek, turistinformationsplatser mm i länet. Vidare sker kommunikation bland annat via media och via samarbeten med länets kretsar och föreningar kring olika aktiviteter.

Internt kommunicerar vi genom Upplandskontakt (länets digitala nyhetsbrev) som skickas ut några ggr per år, information via sändlistor och digitalt nyhetsbrev till förtroendevalda

Kretsarna kommunicerar via sina programblad (digitalt eller i pappersversion). Alla kretsar har hemsidor, en av kretsarna skickar ut digitala nyhetsbrev. Kretsarna kommunicerar också via media.

Media

Mediaktörer i länet är: Uppsala Nya Tidning (UNT), TV4 Uppland, ABC, UNT 24 (lokal Tv-kanal), Radio Uppland, Uppsalatidningen, Uppsalademokraten, Enköpingsposten, ENA-Håbotidningen, Bålsta Upplands Bro –bladet (BUB), Annonssbladet, Norra Uppland, Västra Uppland och Östra Uppland, Upplands Nyheter, Arbetarbladet, Ergo (studenttidning), och Metro.

De flesta tidningar skriver om våra aktiviteter om vi skickar in material. Det finns stora möjligheter att få in insändare och debattartiklar.

Övergripande mål för 2015

Skog

Vision: Länsförbundet vill att minst 17 procent av land- och vattenområdena ska skyddas till år 2020, vilket följer Nagoyaöverenskommelsen.

Avskogningen ska stoppas eller minst halveras. Ur miljösynpunkt skadliga subventioner ska avvecklas eller reformeras, ekosystem ska restaureras och värdet av den biologiska mångfalden ska synliggöras i ekonomin.

Mål Att ha en grupp som arbetar aktivt med opinionsbildning om skogen

Aktivitet: Ha en studiecirkel om skogsfrågor under 2015

Vem: Maya.

Mål: Att vitryggig hackspett ska häcka i länet.

Aktivitet: Delta i arbetsgruppen för vitryggig hackspett.

När: Kontinuerligt.

Vem: Ulf.

Mål: Bevara tätortsnära natur.

Aktivitet: Hjälpa kretsarna att vid behov kritisera planer som hotar närnaturområden.

När: Kontinuerligt 2015- ff

Vem: Marianne.

Jordbruk

Mål: Att ställa krav på ekologiskt och närproducerat vid upphandling i kommuner och landsting.

Aktivitet: Om intresse finns hos kretsarna stödja dessa att ta kontakt med upphandlare på lokal nivå för att ställa krav på ekologiskt och närproducerat vid upphandling.

När: 2015

Vem: Anna.

Klimatförändringar

Utveckla medvetenheten och opinion i klimatfrågan

Transporter inom länet: Arbeta för ökad kollektivtrafik och cykling

Mål: Öka antalet cykelbanor och möjligheterna att åka kollektivt. Minska mängden gods som transportera med bil genom länet.

Aktivitet: Kartläggning

Vem: Anna och arbetsgruppen transporter

Mål: Nå minst 5 % av länets invånare med klimatutbildning/information.

Aktivitet: Undersöka möjligheterna att få igång en klimatgrupp

Vem:, Maya.

Marina ekosystem och fiske

Vision: Länsförbundet vill att 17 procent av land- och vattenområdena, samt 10 procent av kusterna och de marina områdena ska skyddas till år 2020, vilket följer Nagoyaöverenskommelsen. Ur miljösynpunkt skadliga subventioner ska avvecklas eller reformeras, ekosystem ska restaureras och värdet av den biologiska mångfalden ska synliggöras i ekonomin.

Mål: Sprida kunskap om vilka fiskar som är lämpliga att konsumera ur hållbarhetssynpunkt.

Aktivitet: Information på hemsidan och genom handla miljövänligt-grupperna.

När:2015.

Vem: Styrelsen

Mål: Sprida kunskap om bra miljöval tvätt- och diskmedel.

Aktivitet: Information på hemsidan och genom handla miljövänligt-grupperna.

När: 2015 och framåt.

Vem: Styrelsen

Vattenfrågor

Mål Bidra till att länets vatten uppnår god_vattenstatus

Aktivitet: Delta i arbetsgrupper och i Mälarens vattenvårdsförbund

När: 2015och framåt

Vem: Nils och Marianne

Miljögifter i samhälle och natur

Mål: Avloppsslam utan gifter.

Aktivitet: Humanurin och slam i jordbruket – föredrag

När: 2015.

Vem: Styrelsen.

Mål: Informera om farliga kemikalier

Aktivitet: Plast och kemikalier – föredrag – info om förskolearbete - höja nivå på kunskap i länet.

Aktivitet: Kolla vilka förskolor som arbetar med giffri förskola. Engagera fler

Vem: styrelsen

Mål: Sprida information om miljömärkta alternativ till medlemmar och allmänhet.

Aktivitet: Lägga upp länkar på vår hemsida till appen grön guide mm.

När: 2015.

Vem: Styrelsen

Medlemmar

Vision: Att ha 12000 medlemmar och 100 aktiva 2015.

Mål: Att få fler aktiva och fler intresserade under perioden 2012-2014.

Aktivitet: Utbilda medlemsvärvarkontaktpersonerna i varje krets.

När: 2015.

Vem: Verksamhetsutvecklaren

Aktivitet: Starta projektet aktivering för att få fler aktiva.

Aktivitet: Gemensamma utflykter för alla i länet

Aktiviteter som når nya grupper

Bra aktiviteter som lockar folk Naturupplevelsen viktig

Finna nya former för att få ut folk i naturen: ex. bioblitz, vilket genomförts på andra ställen med stort deltagande.

Cykelutflykter

Ekonomiska medel

Mål: Att skapa resurser.

Aktivitet: Informera kretsarna om möjliga projektbidrag att söka.

När: kontinuerligt.

Vem: Kansliet.

Kommunikation

Mål: Öka kommunikationen mellan länsförbundet, kretsar och riks.

Aktivitet: Gemensamma träffar/aktiviteter där alla kretsar är med för utbyte av erfarenheter varje vår och höst.
Samla synpunkter, hur vi som kretsar upplever riks och hur vi tycker att samspelet riks/lokalt bör vara

Hemsidan

Mål: Ökad besöksfrekvens på hemsidan.

Öka kontakten och kommunikationen inom föreningen för aktiva och presumtiva deltagare

Uppdatera kontaktuppgifter Öka kunskapen om befintliga kanaler.

Webbutbildning

Webbpubliceringskurs både länsförbund och krets

Utbildning i sakfrågor och organisationsfrågor, t ex webverktyg

Aktivitet: Förbättra hemsidan.

När: 2015.

Vem: Styrelsen och verksamhetsutvecklaren

Mål: Öka kommunikationen mellan länsförbund, kretsar och medlemmar.

Aktivitet: Fortsätta utgivningen av Upplands natur digitalt.

När: 2 gånger per år.

Vem: Redaktör.

Mål: Få bättre kontakt med länspolitiker.

Aktivitet: Träffar på utvalda teman.

Vem: styrelsen

När 2015 och framåt